

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2007-374

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalipsykologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Ruokonen, Reetta			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Perheiden kokemuksia köyhyydestä : nälkää, häpeää ja selviytymistä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipsykologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2007-09-10	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 122 s., 2 liitettä
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielman tarkoituksena oli kuvata suomalaista köyhyyttä. Siinä tarkasteltiin köyhyyden kokemusta perheiden näkökulmasta. Köyhyyttä on tutkittu paljon kvantitatiivisesti, mutta sitä, miten ihmiset todella elävät tiettyjen tulorajojen alapuolella ei ole juurikaan tutkittu. Lapsiperheet ovat tutkimusryhmänä tärkeä, koska lapsiperheiden köyhyys on viime vuosina syventynyt ja suhteellisesti lisääntynyt Suomessa. Aineistona oli "Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä" -nimisen, vuoden 2006 kesällä kerätyn, kirjoituskilpailun 850 kirjoituksesta 54 perheellisen aikuisen kirjoitusta. Työn taustalla vaikutti fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusperinne, jossa tärkeitä ovat kokemuksen, merkityksen ja yhteisöllisyyden käsitteet. Tutkimusmenetelmänä oli teoriasidonnainen laadullinen sisällönanalyysi ja analyysin apuvälineenä käytettiin Atlas-tietokoneohjelmaa.</p> <p>Aineistosta tarkasteltiin köyhyyden yleisiä seurauksia, köyhyyteen liittyviä moraalisia emootioita sekä selviytymiskeinoja köyhyydestä. Köyhyys näyttäytyi yksilötasolla vakavana ongelmana ja monitahoisena ilmiönä, joka vaikutti niin yleiseen hyvinvointiin, somaattiseen terveyteen kuin sosiaaliin suhteisiin.</p> <p>Aineiston köyhyys näyttäytyi rahan ja mahdollisuuksien puutteena, joka aiheutti muut köyhyyden negatiivisista seurauksista. Kirjoittajat olivat kokeneet nälkää; ruoka oli useissa perheissä huonolaatuista tai sitä oli liian vähän. Köyhyys aiheutti kirjoittajille huolia: ainaista rahan riittämisen pohtimista ja mm. sitä kautta yleistä elämänlaadun huononemista. Huolet ja stressi toivat mukanaan toisille kirjoittajista terveyshaittoja, joista yleisin oli masennus tai masentuneisuus. Kirjoittajat pelkäsivät köyhyyden negatiivisia vaikutuksia lapsiin. Vanhemmat asettivat lapsensa etusijalle ja heille pyrittiinkin saamaan kaikki tarpeellinen karsien esimerkiksi omista menoista. Toisaalta lapset oppivat köyhyyden takia arvostamaan muutakin kuin kuluttamista. Läsnaolo ja rakkaus nousivat tärkeiksi suhteissa lapsiin. Aineistosta tuli esiin muiden negatiivinen suhtautuminen köyhiin ihmisiin; mm. heidän moraaliaan ja ahkeruuttaan epäiltiin.</p> <p>Aineistosta esiintyi moraalista emootioista eniten häpeää. Häpeää tunnettiin köyhyydestä yleisesti sekä siitä ettei pärjää ja joutuu vastaanottamaan apua. Häpeään liittyi tiivistä ylpeys, joka näyttäytyi häpeän kääntöpuolena. Ylpeyden takia apua ei välttämättä voitu hakea. Lisäksi kirjoittajat kokivat syyllisyyttä köyhyydestään, kateutta sekä moraalista vihaa. Häpeän ja muiden ihmisten negatiivisen suhtautumisen takia monet kirjoittajista eristäytyivät ystävistä ja sukulaisista. Tällöin läheisimpien omaisten kuten perheenjäsenten tärkeys kasvoi. Selviytymiskeinot jaoteltiin aineistolähtöisesti psyykkisiin ja taloudellisiin. Psyykkisiä selviytymiskeinoja olivat sosiaaliset suhteet, usko ja toivo, konkreettinen tekeminen sekä tunteiden säätely. Taloudellisia selviytymiskeinoja olivat aktiivinen itse tekeminen, ulkopuolisen avun hyödyntäminen sekä säästäminen.</p> <p>Tärkeimpiä lähteitä tutkielmalle olivat Breakwell, G. (1986) Coping with threatened identities ja Tangney, J. P. & Fischer, K. W. (1995) (toim.) Self-Conscious Emotions.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords köyhyys vähävaraisuus lapsiperheet perheet moraalinen emootio tunteet moraali selviytyminen sosiaaliset ongelmat			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			